

NAŠI REPORTERI SVJEDOČILI SU SKIDANJU SKELE S OBNOVLJENOG HRVATSKOG DOMA

Zeleni se Tončićeva ‘Izvorna fasada bila je maslinasta, izrađuju se i štukature za dvoranu’

JAKOV PRKIĆ / HANZA MEDIA

Samo rijetki prolaznici Tončićevom ulicom mogli su u četvrtak (jučer) svjedočiti događaju koji se može nazvati kulturnim događajem desetljeća splitske kulture: potiho je skinuta skela s gornjeg dijela obnovljene fasade Hrvatskog doma, secesijske građevine podignute 1908. godine prema projektu arhitekta Kamila Tončića.

➔ Na prijelazu stoljeća živopisna pročelja nisu bila rijetkost, pogledajmo Tončićevo Sumporno kupalište, koje je oker boje, i palaču Bajamonti-Dešković ili Prokurative u crvenoj – ističe konzervatorica Sanja Buble, voditeljica projekta

Nitko se ne sjeća starog izgleda ove lijepe zgrade na pragu Veloga Varoša izgrađene sa svrhom da okuplja splitska narodnjačka kulturno-umjetnička i sportska društva; talijanski su fašisti 1942. godine "sastrugali" štukature s pročelja i sa zidova svečane dvorane, te su je ožbukali i prebojili. Puno godina kasnije, 2005., u mandatu gradonačelnika Zvonimira Puljića, pokrenuta je inicijativa da se Hrvatskom domu vrati izvorni izgled, te su angažirane tri kulturnjakinje – Zdenka Mišura, tadašnja ravnateljica Gradskog kazališta lutaka, članica Orkestra HNK Nada Kuzmić i konzervatorica Sanja Buble – kako bi se koncipirao projektni program obnove zgrade uz osuvremenjivanje sadržaja. Naglasak je bio da se u prizemlju zadrži netom obnovljeno Gradsko kazalište lutaka, a da se nekadašnja svečana dvorana na katu prilagodi funkciji suvremene koncertne dvorane, te su potom krenule duge pripreme i pri-

**SECESIJSKA
ZGRADA
podignuta je prije
111 godina prema
projektu arhitekta
Kamila Tončića**

kupljanje dokumentacije za složeni projekt obnove zgrade. Uređenje objekta započelo je 2017. i sada je konačno došlo do finala, skela je skinuta kako bi građani vidjeli zanimljiv izgled starog Doma, a predstoji još završetak uređenja koncertne dvorane i detalja. Grad i Ministarstvo kulture izdvajaju za obnovu Hrvatskog doma oko 22 milijuna kuna.

Na prvi pogled – neobično, fasadom Hrvatskog doma dominira zelena boja, netipična za današnje poimanje splitske arhitekture.

Fotografsko pamćenje

– Restauratorska istraživanja pokazala su kako je ispod slojeva žbuke i boje fasada izvorno bila u maslinasto-zelenoj boji, a stupovi i ukrasi u tonu boje kamena. Na prijelazu stoljeća živopisne fasade nisu bile rijetkost, pogledajmo također Tončićevo Sumporno kupalište, koje je oker boje s ukrasima u boji betona, onda palaču Bajamonti-Dešković ili Prokurative u crvenoj boji.

Što se tiče ukrasa – glava, vijenaca, cvijeća, pletenica – izrađeni su od betona u tvornici Betizza-Gilardi prema Tončićevim nacrtima. Ukrasi su obnovljeni prema fotografijama i ručno modelirani u kiparsko-restauratorskoj radionici tvrtke "Neir", a pri njihovoj smo izradi konzultirali kipara Kažimira Hrastu i restauratora Tončija Borovca iz Hrvatskog restauratorskog zavoda – kazala nam je konzervatorica Buble, koja od početka vodi radove na obnovi Hrvatskog doma, a danas uz pomoć kolegice Sandi Bulimbašić iz splitskog Konzervatorskog odjela.

Reprezentativna secesijska

1908.

IZGRAĐEN JE

Hrvatski dom, tadašnje sjedište narodnjačkih kulturno-umjetničkih i sportskih društava

2017.

POČEO JE

projekt obnove objekta, vrijedan 22 milijuna kuna, a predstoji uređenje koncertne dvorane

zgrada Hrvatskog doma projektirana je u duhu bečke Wagnerove škole, a prema riječima konzervatorice Buble, za konačni dovršetak obnove predstoji još neki važni detalji.

– Upravo se izrađuju štukature u budućoj koncertnoj dvorani koja će primati 250 posjetitelja i bit će opremljena najsuvremenijim tehničkim pomagalima. Obnavlja se i drvenarija, na katu su pronađeni izvorni drveni prozori, koji su bili u prilično lošem stanju, ali poslužili su za nacrt novih. Pronašli smo i dva krila izvornih glavnih vrata prema kojima ćemo rekonstruirati nova, na stubištu se restauriraju pločice, također proizvod Bettizine tvornice.

Uglavnom, Splitsani sada imaju prilike vidjeti prvu fazu dugogodišnje obnove i držim da će novi Hrvatski dom u starom, izvornom ruhu biti prava atrakcija – komentira Bublė. ●